

MARIËTTE MIDDELBEEK



DE MENSEN VAN DE AMBULANCE

VERHALEN

MARIËTTE MIDDELBEEK

DE MENSEN
van de
AMBULANCE

Verhalen



Disclaimer

De verhalen zijn gebaseerd op de belevingen en ervaringen van ambulancehulpverleners, zorgambulancebegeleiders en meldkamercentralisten ambulancezorg. Namen, gebeurtenissen, plaatsen en andere (herkenbare) gegevens zijn gefingeerd of weggelaten. Herkenning van de verhalen berust op louter toeval. Derhalve kan uitgeverij geen aansprakelijkheid aanvaarden in het geval enige schade uit deze publicatie mocht voortvloeien.

INHOUD

Voorwoord	9
Even voorstellen	11
Leuke avond	15
Dubbeltje	17
Weeën	23
Onderbuikgevoel	26
Kwijn	28
Niet lekker	32
Trap	34
Roldeur	38
30 April	40
Bons	44
Te laat	47
Gehakt	50
Adem	52
Dekbed	54
Vaste klant	58

Amsterdammertje	60
Goed gevoel	62
Frikadel	66
Zucht	71
Ik doe het niet	73
Uitzending	77
Trekker	80
Verrassing	84
Webcam	89
Claim	91
Vuilnis	93
Wonder	95
Spray	100
Ritueel	102
Doodgaan	106
Baby op schoot	109
Geluk	111
Kerst	114
Weggestuurd	116
Schoen	118
Waakhond	121
Gekrijs	124
Jarig	126
Spijt	128
Stuit	130
Bordje	135
Knuffel	138
Rotgevoel	140
Vertwijfeld	143
Gestoken	146
Meneer joop	149
Steiger	152
Rondje	156

Bed	159
Omdat ik het zeg	163
Extra handjes	166
Ik durf dat niet	168
Heftig	171
Gebit	177
Arrestant	180
Onder de douche	183
Geschrokken	186
Dak	188
Voordeur	194
Piet	196
Mama	198
Club tropica	200
Status 2	203
Hamsteren	206
Verklarende woordenlijst	209
Ambulancezorg	213

VOORWOORD

SIRENES, ZWAALICHTEN, SPOED. Zo maar een paar associaties die veel mensen hebben bij ambulancezorg. En dat is terecht, want ambulancehulpverleners rukken jaarlijks, in opdracht van de meldkamer ambulancezorg, 1,2 miljoen keer uit om ambulancezorg te verlenen. In driekwart van de gevallen betreft het spoedritten/spoedeisende ambulancezorg. Ambulancezorg heeft echter niet altijd te maken met spoed. Een kwart van de ritten is vooraf gepland. In die situaties wordt een ambulance, of de zorgambulance, ingezet om een patiënt bijvoorbeeld van het ziekenhuis naar huis te vervoeren. Dit gebeurt enkel als hiertoe een medische reden is. Tijdens geplande ritten ligt de focus zowel op zorg, als op het sociale vlak van het werk.

Het werk van ambulancehulpverleners kent veel aspecten. Forse drama's en klein leed, grote vreugde en soms rare situaties. Deze beelden komen in dit boek *De mensen van de ambulance* helder naar voren. Deze beelden zijn belangrijk, want dragen bij aan een stevige positionering van ambulancezorg in onze samenleving. Ambulancezorg is zorg en dat maakt dit boek meer dan duidelijk.

Branchevereniging Ambulancezorg Nederland vindt het belangrijk dat iedereen weet wat je kunt doen, of soms beter kunt laten, als je te maken krijgt met ambulancezorg. Kennis over ambulancezorg voorkomt onrealistische verwachtingen en teleurstellingen bij betrokkenen. Via de landelijke publiekscampagne 'De mensen van de ambulance' worden zowel on- als offline veel informatie en tips over ambulancezorg gedeeld. De titel van dit boek is gebaseerd op deze campagne. Met de verhalen die opgetekend staan in dit boek wil de sector iedereen een kijkje geven in de keuken van de ambulancezorg. Grote dank gaat uit naar de geïnterviewde ambulancehulpverleners, auteur Mariëtte Middelbeek en uitgever Marc van Gisbergen.

Geniet van de verhalen, met een lach en een traan.

Nadiene Toby

AMBULANCEZORG NEDERLAND

EVEN VOORSTELLEN

Annemarie – ambulanceverpleegkundige

Annemarie (39) werkte als verpleegkundige in een ziekenhuis tot ze dertien jaar geleden de overstap naar de ambulance maakte. Ze is werkzaam als verpleegkundige in het noorden van het land. Annemarie woont samen en heeft geen kinderen.

Bart – ambulancechauffeur

Bart (33) werkte bij defensie voordat hij twee jaar geleden de overstap naar de ambulance maakte. Sindsdien werkt hij als ambulancechauffeur in het zuiden van het land. Hij woont samen en heeft geen kinderen.

Berend – zorgambulancebegeleider

Berend (53) werkte jarenlang als verpleegkundige in verpleeghuizen en de acute thuiszorg, voordat hij zes jaar geleden de overstap naar de zorgambulance in het midden van het land maakte. Berend heeft een vriendin en drie kinderen (30, 26 en 15 jaar) uit eerdere relaties.

Dirk – meldkamercentralist ambulancezorg

Dirk (62) werkte jarenlang als A-verpleegkundige en leidinggevend op verschillende verpleegafdelingen in diverse ziekenhuizen, voordat hij ruim vier jaar geleden de overstap naar een meldkamer ambulancezorg in het midden van het land maakte. Dirk is getrouwd en is vader van een tweeling van 20 en een zoon van 19 jaar.

Evert – ambulancechauffeur

Evert (46) werkte voorheen in de psychiatrische verpleegkunde. Dertien jaar geleden ging hij aan de slag op de ambulance en sindsdien is hij werkzaam als chauffeur in het noordoosten van het land. Evert is getrouwd en heeft drie kinderen van 19, 17 en 11 jaar.

Freek – ambulanceverpleegkundige

Freek (41) werkt sinds acht jaar als ambulanceverpleegkundige in het zuiden van het land. Hiervoor was hij verpleegkundige op de spoedeisende hulp. Freek woont samen en heeft een zoon van 10 jaar.

Hilde – meldkamercentralist ambulancezorg

Hilde (60) werkte tweeëntwintig jaar als verpleegkundige op de spoedeisende hulp, voor ze negen jaar geleden de overstap naar een meldkamer ambulancezorg in het midden van het land maakte. Hilde is getrouwd en heeft een dochter van 35 jaar.

Hugo – meldkamercentralist ambulancezorg

Hugo (42) werkt sinds vierenhalf jaar als centralist op de meldkamer ambulancezorg in een van de grote steden. Hiervoor werkte hij als brandweerman. Hugo is getrouwd en heeft geen kinderen.

Irene – meldkamercentralist ambulancezorg

Irene (55) werkt sinds acht jaar als centralist op een meldkamer ambulancezorg in het midden van het land. Hiervoor werkte ze

lange tijd als verpleegkundige op de kinder intensive care en op het consultatiebureau. Irene is getrouwd en heeft een dochter van 19 jaar.

Joris – ambulanceverpleegkundige

Joris (44) werkte eerst als elektromonteur, voordat hij eenentwintig jaar geleden op de ambulance aan de slag ging. Dertien jaar lang was hij chauffeur, daarna werd hij verpleegkundige en inmiddels werkt hij ook als rapid responder*. Joris is werkzaam in het midden van het land. Hij is getrouwd en heeft geen kinderen.

Marcel – meldkamercentralist ambulancezorg

Marcel (60) werkt sinds vijftien jaar als centralist op een meldkamer ambulancezorg in het midden van het land. Hiervoor werkte hij tien jaar in de commerciële gezondheidszorg en twintig jaar in verpleeghuizen en ziekenhuizen. Marcel is getrouwd en heeft vier kinderen van 20, 19, 16 en 11 jaar.

Mark – ambulanceverpleegkundige

Mark (45) werkt zeventien jaar als ambulanceverpleegkundige in het zuiden van het land. Van origine is hij vrachtwagenchauffeur, daarna volgde hij de opleiding tot verpleegkundige en werkte op de intensive care van een ziekenhuis, voordat hij de overstap naar de ambulance maakte. Mark is getrouwd en heeft twee dochters van 13 en 16 jaar.

Nina – ambulanceverpleegkundige

Nina (42) werkt sinds vier jaar als ambulanceverpleegkundige in het zuiden van het land. Hiervoor was ze zestien jaar werkzaam als verpleegkundige op de spoedeisende hulp en de intensive care. Nina heeft een hond en een relatie, haar vriend heeft een dochter van 14 jaar.

Richard – ambulanceverpleegkundige

Richard (46) werkt sinds twaalf jaar als ambulanceverpleegkundige in het zuiden van het land. Eerder was hij werkzaam als verpleegkundige op de spoedeisende hulp. Richard is getrouwd en heeft een dochter van 20 jaar.

Ties – ambulanceverpleegkundige

Ties (45) werkt sinds bijna twintig jaar als ambulanceverpleegkundige in het zuiden van het land. Hiervoor was hij werkzaam als verpleegkundige op de intensive care. Ties is getrouwd en heeft drie kinderen van 14, 12 en 8 jaar.

Wilma – meldkamercentralist ambulancezorg

Wilma (53) werkt sinds bijna zes jaar als centralist op een meldkamer ambulancezorg in het noorden van het land. Hiervoor was ze werkzaam als verpleegkundige op de intensive care en spoedeisende hulp en werkte ze twaalf jaar op de ambulance. Wilma is alleenstaand en heeft geen kinderen.

LEUKE AVOND

Wilma / Heerenveen / Zaterdagnacht 1.03 uur

‘IK HEB EEN VRIEND op bezoek, hij heeft last van hartkloppingen.’

Aan de telefoon is een oudere dame en ze klinkt behoorlijk bezorgd. Ik voer de gegevens in in het systeem en automatisch komen de vragen naar voren die ik moet stellen.

‘Hoe oud is hij?’

‘Zevenenzestig.’

‘Ademt hij normaal?’

De vrouw aarzelt even, maar oordeelt dan dat de man normaal ademt. Maar zijn hart doet echt raar, aldus de patiënt zelf. Ik laat de vrouw het aantal hartslagen tellen. Dat valt mee: zo’n honderd à honderdtwintig per minuut, niet veel hoger.

Ik zie de volgende vraag die ik moet stellen. ‘Heeft hij drugs of medicijnen gebruikt?’

‘Nee, geen drugs en ook geen medicijnen’, is het antwoord.

Op de achtergrond hoor ik de stem van de man. De vrouw is even weg en komt dan terug. ‘Hij heeft wel medicijnen gebruikt.’

‘Wat voor soort?’

Ik hoor hem op gedempte toon praten, maar kan het niet verstaan.

De vrouw meldt zich weer, wat schoorvoetend beantwoordt ze mijn vraag. ‘Een eh... halve viagrabil.’

Ik glimlach en typ de informatie in in het systeem.

‘Goed’, zeg ik, omdat ik niet weet hoe ik er verder op in moet gaan. ‘De ambulance is onderweg.’

De vrouw bedankt me; ik wens haar sterkte, daarna hang ik op. Ik heb toch wel te doen met die arme man, die voor vanavond heel andere plannen had.

Achteraf bel ik even naar het ambulanceteam, dat vrolijk verslag uitbrengt.

‘Ze kenden elkaar nog niet zo lang, maar ze hadden samen een paar leuke dagen beleefd’, vertelt Ingrid, de ambulanceverpleegkundige. ‘Die man wilde deze dagen gezellig eindigen, maar zo heel veel vertrouwen had hij niet in zijn lichaam.’

We grinniken allebei. Ik hoop voor hem dat hij de volgende keer meer succes heeft.

DUBBELTJE

Evert / Nieuw-Amsterdam / Vrijdagochtend 5.57 uur

IK WORD WAKKER VAN het geluid van de pieper. Meteen zit ik rechtop, één been al buiten het bed. In principe hebben wij een minuut de tijd om in de ambulance te komen, maar omdat we een vierentwintiguursdienst draaien en het dan prettig is om zo nu en dan een uurtje slaap mee te pikken, is dat tussen elf uur 's avonds en acht uur 's ochtends twee minuten. Bij ernstige meldingen zal de meldkamercentralist die het telefoontje aanneemt, ons tijdens die uren eerst wakker piepen en daarna pas verdergaan met het aannemen van de melding, zodat er geen kostbare tijd verloren gaat. Maar dat is nu niet aan de orde, het gaat om een A2*-melding.

Ik sta op, trek mijn schoenen aan en binnen de afgesproken twee minuten tref ik mijn collega Gert bij de ambulance.

We melden ons in en willen net de details van de melding gaan lezen, als die uit het scherm verdwijnt. Er komt een nieuwe melding voor in de plaats: A1*, reanimatie van een 35-jarige man, met spoed naar een adres in Nieuw-Amsterdam.

‘Komt goed uit dat we al in de ambulance zitten’, zeg ik tegen Gert. ‘Dat scheelt weer een paar minuten.’

Gert knikt. Terwijl we op weg gaan, geeft de meldkamer door dat wij eerste ambulance zullen zijn. De tweede ambulance is onderweg, net als de politie. Met loeiende sirenes rijden we over de stille wegen. Ik kijk op de digitale klok op het dashboard als we de straat in rijden. Aanrijtijd: zes minuten.

Ik zet de auto voor de deur en snel pakken we de benodigde spullen. Een jonge vrouw in een badjas staat ons al op te wachten op de stoep. ‘Hij ligt boven’, zegt ze, half in paniek. ‘Hij doet niks meer.’

We haasten ons de trap op. Op de houten slaapkamervloer ligt een man in zijn boxershort. Terwijl Gert de plakkers op de borstkas van de man aanbrengt, start ik de monitor op. Ondertussen praten we met de vrouw.

‘Wat is er gebeurd?’ vraagt Gert.

‘Ik weet het niet precies.’ De vrouw trekt haar badjas strakker om zich heen. ‘Hij was wakker en ging naar het toilet. Toen hij terugkwam voelde hij zich niet lekker. En toen...’ Ze schudt even haar hoofd. ‘Hij maakte rare geluiden en begon met zijn ogen te draaien. Daarna viel hij neer op het bed.’

‘En toen heeft u 112 gebeld?’ vraag ik, terwijl ik samen met Gert naar de monitor kijk. Er is nog hartactiviteit, al zien we duidelijk ventrikelfibrillatie*.

‘Ja. Ze zeiden dat ik hem op de grond moest leggen, dus dat heb ik gedaan.’

‘Is hij ergens mee bekend? Heeft hij hartproblemen?’

‘Nee, niks. Hij heeft nooit iets.’

De vrouw loopt even de gang op. Ik zie dat ze een blik in een kamer werpt en dan weer terugkomt.

‘Zijn er kinderen in huis?’ vraag ik.

Ze knikt. ‘Mijn zoontje van zes is wakker, ik heb gezegd dat hij op zijn kamer moet blijven. Mijn dochttertje slaapt nog.’

Ik sla de informatie op voor straks. Als de vrouw meegaat naar het ziekenhuis, moet er wel iemand zijn om voor de kinderen te zorgen.

Er gaat een koude luchtstroom langs mijn gezicht. Ik kijk op en zie nu waarom het zo fris is in de kamer. Het raam staat open en een koele lentewind waait naar binnen. Ik kijk weer naar de man zonder kleren. Dit zou zomaar eens in zijn voordeel kunnen werken. Wie het koud heeft, heeft minder zuurstof nodig en aan zuurstof is momenteel gebrek in zijn lichaam.

De collega's van de tweede ambulance komen binnen, gevolgd door agenten. Nu Gert voldoende assistentie heeft bij de reanimatie, overleg ik met Theo, de chauffeur van de andere ambulance, over het vervoer van de patiënt. Dat deze man zo snel mogelijk naar het ziekenhuis moet, is duidelijk. Nu is er immers nog hartactiviteit en met de juiste klinische zorg heeft hij een overlevingskans. We lopen naar beneden. Ik zet de ambulance zo neer dat ik straks snel de straat uit kan rijden. Daarna maken Theo en ik een plan om de man naar beneden te halen. Het trapgat is klein, de gewone brancard kan de draai niet maken. Ik haal de schepbrancard* uit de auto, plus de spin*. Boven hebben de collega's de man inmiddels klaargemaakt voor het vervoer naar het ziekenhuis. Theo en ik leggen hem op de schepbrancard en tillen hem voorzichtig naar beneden. We hebben genoeg mankracht om de patiënt met gemak te kunnen tillen, maar niet genoeg ruimte. Dus tillen Theo en ik met zijn tweeën. Voor hem loopt een agent die hem tegen kan houden als hij valt en aan mijn broek hangt ook iemand.

Zonder problemen krijgen we de man naar beneden. Daar tillen we hem over op de gewone brancard en rijden hem snel naar de ambulance. Gert en de collega van de andere ambulance stappen achter in. Terwijl ik de deur dichtsla, zie ik een oudere vrouw het huis binnenstormen. Meteen daarna komt de echtgenote naar buiten. Theo vangt haar op en knikt even naar mij: oma is bij de kinderen, Theo neemt de echtgenote mee.

Snel kruip ik achter het stuur en zet de sirene en zwaailichten weer aan. Het is nog steeds stil in de straten en bijna zonder te

remmen komen we aan in het ziekenhuis. Daar staat een reanimatieteam klaar, dat de zorg meteen overneemt. Ik kijk op mijn horloge. Het is vijf over halfzeven. In vijfendertig minuten van de ambulancepost naar de patiënt en naar het ziekenhuis. De snelste reanimatie die ik ooit meemaakte, denk ik.

Gert en ik nemen onze spullen mee uit de traumakamer en laten het reanimatieteam met rust. Hoewel ons werk erop zit, blijven we nog even op de spoedeisende hulp. We kunnen de echtgenote van de patiënt nu niet zomaar aan haar lot overlaten. Met een wit gezicht zit ze op een stoel in een lege traumakamer. Ik haal een kop koffie uit de automaat en overhandig die aan haar.

‘Als hij het maar redt’, zegt ze met tranen in haar stem. ‘Ik bedoel... de kinderen...’

Ik knik. Ik wil haar graag geruststellen, maar de waarheid is dat ik ook niet weet hoe het met haar man zal aflopen. Een kwartiertje later loop ik de traumakamer binnen om te kijken hoe het gaat. Daar wordt nog steeds alles uit de kast getrokken om het leven van de man te redden. Het is lastig. Het ene moment heeft hij hartritme, het volgende moment valt dat weer weg. De tijd tikt door en het is al bijna een uur geleden dat hij het infarct heeft gehad. De kans op schade in het brein wordt alleen maar groter.

‘Ze zijn nog met hem bezig’, zeg ik tegen de vrouw als ik terugkom. ‘Ze doen er alles aan.’

Ik hoor zelf ook wel hoe weinig informatie dit bevat, maar toch lijkt ze enigszins gerustgesteld. Ik haal nog maar een kop koffie.

Even na zeven uur verschijnt er een arts-assistent met hoopvol nieuws: ‘Hij heeft nu hartritme’, vertelt hij. ‘En hij heeft ademhaling. We gaan hem nu koelen*.’

‘Redt hij het?’ vraagt de vrouw bezorgd.

De arts-assistent kijkt ernstig. ‘Op dit moment hebben we het onder controle. Als hij hartritme houdt, kunnen we veel voor hem doen, al weten we niet wat de schade aan zijn hersenen zal zijn.’

Maar als het hart er nu weer mee stopt, kunnen we niks meer doen. Hij is al een uur gereanimeerd en dat is lang. Als hij nu opnieuw zuurstofgebrek krijgt, moeten we hem laten gaan.'

De vrouw knikt. 'Mag ik naar hem toe?'

We nemen afscheid en zij loopt achter de arts-assistent aan. Gert en ik kijken hen na. We rijden terug naar de ambulancepost. De dienst zit erop, maar we drinken nog een kop koffie samen.

'Dubbeltje op z'n kant', zeg ik. 'Ik hoop maar dat hij het redt.'

Op zondag heb ik weer dienst. Toevallig is Theo ook op de post. 'Jij nog wat gehoord?' vraag ik.

Hij schudt zijn hoofd. 'We kunnen wel even langsrijden.'

Gelukkig vinden de dienstdoende ambulanceverpleegkundigen het geen probleem. We rijden naar het ziekenhuis en terwijl zij een kopje koffie drinken op de spoedeisende hulp, lopen Theo en ik naar de juiste afdeling.

We treffen een verpleegkundige die ons weet te vertellen dat het goed gaat met de man, maar dat hij nog erg verward en onrustig is. Daarom heeft hij een slaapmiddel gekregen. Theo en ik kijken elkaar aan. Dan gaan we hem nu niet lastigvallen. We weten wat we wilden weten.

'Hé hallo', horen we op dat moment een stem achter ons. Ik draai me om en zie de echtgenote van de man. 'Wat fijn dat jullie hier zijn', zegt ze blij. 'Ik wilde jullie zo graag nog bedanken.'

'Hoe gaat het met uw man?'

'Goed.' Ze vertelt dat haar echtgenoot waarschijnlijk grotendeels zal herstellen, al laat zijn kortetermijngeheugen hem nu nog in de steek. 'Hij heeft een lange weg te gaan, maar het kan weer helemaal goed komen. Het belangrijkste is dat hij leeft en dat de kinderen hun vader nog hebben.'

'Veel sterkte', zeg ik.

Ze geeft me een hand en daarna een knuffel. 'Ik weet niet hoe ik jullie moet bedanken.'

We nemen afscheid en lopen terug naar de spoedeisende hulp. Als we weggaan realiseer ik me dat deze man geluk heeft gehad. Geluk dat wij al in de ambulance zaten toen zijn melding binnenkwam, geluk dat het raam openstond, geluk dat het koud was. Ik weet niet welke factor positief heeft bijgedragen; misschien geen van alle, misschien allemaal net dat ene beetje. Soms valt het dubbeltje de goede kant op.